

**ХУЛОСАИ НИҲОИИ ШҶРОИ ДИССЕРТАТСИОНИИ 6D.KOA-031 НАЗДИ МДТ
«ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ ТИББИИ ТОҶИКИСТОН БА НОМИ АБУАЛӢ ИБНИ
СИНО» ДИССЕРТАТСИЯ БАРОИ ДАРӢФТИ ДАРАҶАИ ИЛМИИ НОМЗАДИ
ИЛМ**

Парвандаи аттестатсионӣ № _____

Қарори шӯрои диссертатсионӣ аз 25.09.2023с., №5

**Барои сазовор донистани Рабиев Раҳматулло Маҳмадуллоевич
шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои
фарматсевтӣ.**

Диссертатсияи «Таҳияи таркиб ва технологияи шакли дору дар асоси моддаҳои фаъоли биологии чойкаҳаки шахшул, ки дар Тоҷикистон мерӯяд», аз рӯи ихтисоси 14.04.01-Технологияи тавлиди доруворӣ ба химоя 23.06.2023 қабул карда шуда, суратмаҷлиси №4 шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-031-и назди МДТ «Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуали ибни Сино»-и вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, (734026, ш. Душанбе, кӯчаи Сино 29-31), ки бо фармони Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти № 66/шд аз 03.04.2023с қабул шуда буд.

Довталаби дараҷаи илмӣ Рабиев Раҳматулло Маҳмадуллоевич соли 1991 таваллуд шудааст. Соли 2014 факултети фарматсевтии Донишгоҳи миллии Тоҷикистонро хатм намудааст. Аз соли 2014 то ҳол ба ҳайси ассистенти кафедраи технологияи фарматсевтӣ ва фармакология кор мекунад.

Диссертатсия дар кафедраи технологияи фарматсевтӣ ва фармакологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон иҷро шудааст.

Роҳбари илмӣ: Мусозода Сафол Мираҳмад, доктори илмҳои фарматсевтӣ, профессори кафедраи технологияи фарматсевтӣ ва фармакологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон.

Муқарризони расмӣ:

-Олимов Немат Қаюмович доктори илмҳои фарматсевтӣ, профессор, мудири кафедраи фармакогнозия ва стандартизатсияи маводи доруворӣ Институти фарматсевтии Тошканд;

-Муҳидинов Зайниддин Қамарович, доктори илмҳои химия, профессор, сарҳодими илмии лабораторияи пайвастагиҳои калонмолекулаи Институти химияи ба номи В.И. Никитини АМИТ, ба диссертатсия тақризҳои мусбат додаанд.

Муассисаи тақриздиханда- Муассисаи илмию таҳқиқоти "Маркази инноватсионии Хитою Тоҷикистон оид ба маҳсулоти табиӣ"-и АМИТ, (ш. Душанбе) дар тақризи мусбати худ, ки аз ҷониби коршиносон, ходими калони муассисаи мазкур, номзоди илмҳои фарматсевтӣ Гулмуродов И.С. ва ҷониби илмӣ, доктори илмҳои табиатшиносӣ Шаропов Ф.С. имзо шуда, аз ҷониби Директори муассиса, доктори илмҳои химия Нуъмонов С., тасдиқ шудааст, қайд мешавад, ки кори диссертатсионии Рабиев Раҳматулло Маҳмадуллоевич дар мавзӯи «Таҳияи таркиб ва технологияи шакли дору дар асоси моддаҳои фаъоли биологии ҷойқаҳаки шахшул, ки дар Тоҷикистон мерӯяд», кори диссертатсионии анҷомёфтаи илмию таҳассусӣ ба ҳисоб рафта, барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои фарматсевтӣ аз рӯи ихтисоси 14.04.01-Технологияи тавлиди доруворӣ пешниҳод шудааст ва ба талаботи бандҳои 31, 33 ва 34 -и боби 3 – и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021 таҳти №267 тасдиқ шудааст мувофиқат мекунад ва муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмӣ дархост кардааш сазовор аст.

Оид ба мавзӯи диссертатсия унвонҷӯ 15 маводи ҷопӣ, аз ҷумла 4 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр кардааст. Ҳаҷми қорҳои ҷопии унвонҷӯ 1,46 саҳифа ва саҳми шахси унвонҷӯ 85%- ро ташкил медиҳад.

Қорҳои нисбатан муҳими илмӣ аз рӯи мавзӯи диссертатсия:

[1-М]. Рабиев, Р.М. Фармацевтическое исследование травы зверобоя шероховатого, произрастающего в Таджикистане [Текст]/ Р.М. Рабиев, С.М. Мусозода // Наука и инновация ISSN2312-3648 Душанбе 2020.-№4-С. 77-82.

[2-М]. Рабиев, Р.М. Перспективы применения биологически активных веществ *Hypericum scabrum* L., для создания мягких лекарственных форм (обзор литературы) [Текст] / Р. М. Рабиев // Наука и инновация ISSN2312-3648 Душанбе 2021.- № 1. -С. 37-43.

[3-М]. Рабиев, Р.М. Таҳияи таркиб ва технологияи малҳам дар асоси экстракти ғализи *Hypericum scabrum* L. ва гилҳои бентонитии Тоҷикистон [Матн]/ Р.М. Рабиев, М.Х. Раҳимова, А.Г. Маъруфов // Илм ва фановарӣ ISSN2312-3648 Душанбе – 2021.- № 2. -С. 47-53.

[4-М]. Рабиев, Р.М. Таҳқиқи микроскопии *Hypericum scabrum* L., ки дар тоҷикистон мерӯяд [Матн] / Р.М. Рабиев, С.М. Мусозода, Ш.С. Холова, Г.Н. Евдокимова, Л.М. Амирова // Илм ва фановарӣ ISSN2312-3648 Душанбе – 2023.- № 2. -С. 130-137.

Дар қорҳои ҷопӣ масъалаҳои муҳраи ва махсусиятҳои таҳияи малҳам дар асоси моддаҳои фаъоли биологии ҷоқаҳаки шахшул дарҷ гардидааст.

Ба диссертатсия ва автореферат тақризи зерин ворид шудааст аз:

- 1. Сагторов Саидбек Сагторович**- доктори илмҳои тиб, профессор, мудири кафедраи микробиология, вирусология ва иммунологияи Муассисаи тиббии ғайридавлатии «Донишкадаи тибӣ-иҷтимоии Тоҷикистон»;
- 2. Валентина Корниенко** – доктори илмҳои биологӣ, профессор, директори лабораторияи сифат ва беҳатарии маҳсулоти агросаноатии Донишгоҳи миллии захираҳои биологӣ ва истифодаи табиати Украина;
- 3. Яковенко Владимир Константинович**- доктори илмҳои фарматсевтӣ, профессори кафедраи фарматсияи саноатӣ ва иқтисодиёти Институти тақмили ихтисоси мутахассисони фарматсияи Донишгоҳи миллии фарматсевтии Украина;
- 4. Маҳмудҷонова Комила Султоновна**- доктори илмҳои фарматсевтӣ, профессор, котиби илмии Институти илмии вакцина ва сивороткаи Тошканд;

Дар тақризҳо мубрамияти мавзӯ, аҳамияти илмию амалии таҳқиқотҳои гузаронидашуда оварда шудааст. Инчунин нишон дода шудааст, ки диссертатсияи Рабиев Р.М. кори илмии анҷомёфта ба ҳисоб рафта, аз рӯи аҳамияти амалии таҳқиқот ба шиносномаи ихтисоси 14.04.01–Технологияи тавлиди доруворӣ мувофиқат мекунад ва муаллифи он сазовори унвони илмии номзади илмҳои фармасевтӣ мебошад.

Интихоби муқарризони расмӣ ва муассисаи тақриздиханда бо он асоснок карда мешавад, ки онҳо бо дастовардҳо оид ба омӯзиши растаниҳои шифоӣ ва технологияи доруворӣ нашрияҳои илмӣ доранд ва аз ин рӯ метавонанд ба мубрамияти кори диссертатсионӣ, аҳамияти назариявӣ ва илмию амалии он баҳои ҳолисона диҳанд.

Шурои диссертатсионӣ қайд мекунад, ки аз тарафи довталаби дарачаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ;

коркард карда шудааст: таркиб ва технологияи ҳосил кардани дору дар асоси моддаҳои фаъоли биологии растани чойкаҳаки шахшул (*Hypericum scabrum L.*), ки дар Тоҷикистон мерӯяд ва гилҳои бентонитии Тоҷикистон дар шакли малҳам барои табобати чароҳат таҳияи карда шудааст.

пешниҳод шудааст: усулҳои муосири таҳқиқоти нишондиҳандаҳои сифати шакли доруи таҳияшуда, инчунин нақшаи технологии истехсоли доруи мазкур.

исбот шудааст: бехатарии биологӣ ва фаъолнокии фармакологии малҳам дар асоси моддаҳои фаъоли биологии растани чойкаҳаки шахшул мутобиқи санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар асоси назария маънидод ва тариқи таҷрибавӣ исбот шудааст.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот дар он асоснок карда шудааст ки:

исбот карда шуд: бартарияти малҳами таҳияшуда назар ба доруҳои шабеҳи дар бозори фармасевтӣ маҷуд буда исбот шудааст; бартарияти технологияи ҳосилкунии малҳам бо экстракти ғализи чойкаҳаки шахшул,

ки таъсири чароҳатсикҳаткунанда ва зиддимикробӣ дорад, маънидод ва исбот шудааст.

Нисбати мубрамияти мавзӯи диссертатсия маҷмӯи усулҳои появии таҳқиқ ва таҳлил, ки барои таҳия ва стандартикунонии маводи доруворӣ муқаррар шудаанд, истифода шудааст.

Зинаҳои таҳияи таркиб ва технологияи малҳам, ки ба маҷмӯи таҳлили нишондиҳандаҳои сифати шакли дору ва натиҷаҳои омузиши устувории он дар чараёни ниғаҳдошт асос ёфтаанд, оварда шудааст.

Вижагиҳои усули интиҳоби ашё ва технологияи ҳосилкунии шакли дору қаламдод шудааст.

Ҳосиятҳои малҳами таҳияшуда омукта шудааст, усулҳои маҷмули органолептикӣ, технологӣ, физикию химиявӣ, биологӣ ва микробиолгӣ, барои баҳодиҳии объективии сифати шакли дору имкон медиҳанд, дар асоси қорқарди оморӣ истифода шудаанд.

Такмили усулҳои мавҷудаи омузиши физикию химиявӣ ва речаи фармакотехнологии экстраксияи моддаҳои фаъоли биологӣ, таъсири фармакологии шакли дору, инчунин санҷиши регламенти истеҳсолӣ дар шароити саноатӣ гузаронида шудааст.

Вобаста ба масъалагузори дар диссертатсия ҷойдошта самаранок истифода бурдани онҳо дар раванди таълим дар кафедраи технологияи фарматсевтӣ, фармакогнозия ва ТИФ-и МДТ Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино хангоми омузиши қисмати бадастории маводҳои дорувории аслашон растанигӣ ва истифодаи растаниҳои шифой дар технологияи фарматсевтӣ (санади татбиқ аз № 75 аз 07.05. соли 2021 ва № 76 аз 07.05. соли 2021) дастури доруномавӣ (ФС МЗ и СЗНРТ 23-00-01-21 от 18.06.2021с) таҳия ва амалӣ мешавад;

ошқор гардидани дурнамои омузиши минбаъдаи самаранокӣ ва беҳатарии малҳами таҳияшуда тавассути гузаронидани таҳқиқоти тодармонгоҳӣ ва дармонгоҳии малҳами таҳияшуда, инчунин истеҳсли саноатии он муқаррар карда шудааст;

омӯхта шуданд: тавсияҳои амалӣ оид ба таркиб ва технологияи малҳам, инчунин нақшаи технологии истехсоли он таҳия шудааст;

аз нав такмил додани тавсияҳои амалӣ оид ба истифодаи минбаъдаи натиҷаҳои таҳқиқот, ки имконияти истифодаи онҳоро дар таҳқиқоти марбут ба таҳия ва истехсоли маводи доруворӣ ва рушди технологияи муосири фарматсевтӣ дар бар мегирад, пешниҳод шудааст.

Баррасии эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот нишон додаанд, ки барои корҳои таҷрибавӣ:

барои кори таҷрибавӣ таҷҳизоти замонавии сертификатсияшуда ва усулҳои информатсионии омӯзиши шаклҳои доруворӣ мулоим истифода бурда шуданд; тавассути коркарди омӯрӣ такроршавандагӣ ва эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот муқаррар карда шудааст, ки ин имкон медиҳад, то онҳо бо эътимод ҳисоб карда шаванд;

назария ба нуқтаҳои илмӣ ва хулосаҳои асос меёбад, ки тавассути ҳаҷми зарурии маводи аввалия дар бораи мавод ва усулҳои таҳқиқот, истифодаи номгӯи васеи сарчашмаҳои илмӣ, аз ҷумла адабиёти хориҷӣ, инчунин санадҳои меъёрӣ асоснок шудаанд;

ғоя асоснок шудааст, ки кори илмӣ ба таҳлили таҷрибаи пешқадами муаллифони ватанӣ ва хориҷӣ оид ба истифодаи растаниҳои шифойӣ барои таҳияи маводи доруворӣ асос меёбад;

истифода шудаанд усулҳои муосири таҳлили физикию химиявӣ ва фармакопей, ки дар технологияи фарматсевтӣ истифода мешаванд, инчунин усулҳои гирдоварӣ, таҳлил, ва коркарди омӯри маводи ибтидоӣ қорбурд шудааст, ки имкон медиҳад то маводи доруворӣ таҳияшуда ба ҳогузорӣ шавад.

Саҳми шахсии доғалаби дараҷаи илмӣ:

Муайян намудани мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, таркиб ва технологияи оптималии малҳам, таҳияи нақшаи технологии истехсоли малҳам; омӯзиши сарчашмаҳои илмӣ оид ба мавзӯи таҳқиқот, ҷустуҷӯи патентӣ, омӯзиши хосиятҳои физикию химиявӣ, таркибию механикӣ ва технологияи малҳами таҳияшуда; иштирок дар муҳокимаи натиҷаҳо,

коркард, таҳлил, асосноккунии илмӣ, чамъбасти натиҷаҳои таҳқиқоти таҷрибавӣ, баровардани хулосаҳои таҳқиқот, чопи мақолаҳо дар маҷаллаҳои тақризшаванда.

Дар ҷаласаи шӯрои диссертатсионӣ аз 25 сентябри соли 2023 қарор қабул карда шуд, ки ба Рабиев Раҳматулло Маҳмадуллоевич аз рӯи ихтисоси 14.04.01 – Технологияи тавлиди доруворӣ дараҷаи илмии номзади илмҳои фарматсевтӣ дода шавад.

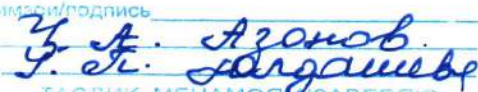

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар шӯрои диссертатсионӣ, аз 11 аъзои шӯрои диссертатсионӣ 9 нафар иштирок доштанд, аз ҷумла докторони илм 4 аз рӯи ихтисоси баррасишаванда, тариқи зайл овоз доданд: тарафдор- 9 нафар, муқобил –нет, бюлетенҳои бэъътибор – нест.

Раиси шӯрои диссертатсионӣ,
доктори илмҳои тиб, профессор **Д. А. Азонов**

Қотиби илмии шӯрои диссертатсионӣ,
Номзади илмҳои тиб, дотсент **У. П. Юлдашева**

25.09.2023 с.

ИМЗОИ/ПОДПИСЬ
ТАСДИҚ МЕНАМОЯМ/ЗАВЕРЯЮ
САЛДОРИ БАХШИ КАДРИИ ҲРК/
1 ТАЪБИЛҶИНИК ОТДЕЛА КАДРОВ
" 25 " 09 2023 /2